

ANEMIJA (SLABOKRVNOST)

-Običajno govorimo o anemiji, kadar se zmanjša koncentracija hemoglobulina v krvi pod normalno vrednost (normalna vrednost za moške:130g/l ženske:120g/l)

Vzroki anemije:

- pomanjkovanje snovi, ki je potrebna za tvorbo eritrocitov in za njihovo dozorevanje
- povečan razpad eritrocitov
- obolenje rdečega kostnega mozga

ZNAKI:

Glavobol,šumenje v ušesih, omotica,razbijanje srca, dihalne stiske, pospešen pulz,nizek krvni tlak

ANEMIJA ZARADI POMANJKANJA ŽELEZA – SIDEROPENIČNA ANEMIJA

POMANJKANJE ŽELEZA JE NAJPOGOSTEJŠE:

- Pri otrocih do 3. leta zaradi rasti
- Pri ženskah zaradi menstruacije in med nosečnostjo
- Pri ljudeh s kroničnimi krvavitvami

Sideropenične anemije delimo:

- Primarne ali samostojne in sekundarne (nastanejo kot posledica različnih obolenj)

ZNAKI:

- Nohti so krhki, imajo brazde
- bolniku izpadajo lasje, ki so trdi, se lomijo in zgodaj osivijo
- koža je suha, zgubana
- ob ustnih kotih nastanejo regade
- v ustih se pojavijo pekoče bolečine, sluznica jezika je atrofična
- motnje pri požiranju, bljuvanje, driske

ANEMIJA ZARADI POMANJKANJA VITAMINA B12 – PERNICIOZNA ANEMIJA

-Nastane zaradi motene resorpcije vitamina B12,manjka poseben faktor, ki se tvori v želodcu.

ZNAKI:

-polek splošnih znakov anemije imajo probleme s sluznicami (posebej prebavnega trakta), ki se kaže s pekočim, rdečim in bolečim jezikom ter atrofično sluznico.

-koža je slamnate barve

-pojavi se spremembe zaradi pomanjkanja vitamina

-nevrološki problemi (nesigurna hoja, občutek vibracije, slabša koncentracija)

HEMOLITIČNA ANEMIJA

-nastane zaradi prevelikega razpadanja rdečih krvničk v tkivih in žilnem sistemu.

ZNAKI HEMOLITIČNE ANEMIJE:

-opazimo kombinacijo znakov anemije in hemolize

-temno obarvan urin

-porast urobilinogena

-mrzlica z vročino, lahko sledi kolaps

-bolečine v križu, glavobol

-kopičenje žolčnih barvil, žolčni kamni

-funkcijske okvare ledvic

-povečana jetra in vranica

ZN PRI ANEMIJAH:

-usmerjena je v dajanje zdravil in ugotavljanje stanja glede na bolnikove potrebe in izvide

-pozorni smo na njegove značajske poteze, način življenja, poklicne in družinske razmere

- pomagamo in podpiramo pri ŽA

-izbor primernih živil z železom in vitaminom B12

LEVKEMIJA

-je bolezen, ki je posledica nenadzorovane rasti in kopičenja maligno spremenjenih, nezrelih belih krvnih celic.

AKUTNA LEVKEMIJA je klonska bolezen, kar pomeni, da so vse levkemične celice potomke ene same maligno spremenjene celice.

ZNAKI:

- visoka TT
- nagnjenost k infekcijam
- pojav krvavitev na koži in sluznici
- nekroze v ustih in žrelu
- povečane bezgavke in vranica
- močno izražena anemija
- bolečine v kosteh
- velika utrujenost, oslabelost in prizadetost

ZN levkemija:

- bolnika aktivno vključimo v proces ZN
- nepomičnim bolnikom zmanjšujemo bolečine s pravilno lego v postelji
- posebno skrbno negujemo kožo in sluznice
- poskrbimo da dobiva lahko hrano, dovolj tekočine

GASTRITIS ali vnetje želodčne sluznice lahko poteka akutno ali kronično

AKUTNI GASTRITIS je posledica napačne hrane, kršitve diete ali preveč alkohola

ZNAKI:

- slabost, izguba apetita
- obložen jezik, zadah iz ust
- siljenje na bruhanje in bruhanje
- splošno slabo počutje
- bolečine v želodcu

KRONIČNI GASTRITIS je posledica daljše nepravilne prehrane ali pretiranega uživanja alkohola.

ZNAKI:

- pritisk, tiščanje v želodcu
- zgaga, bolečine, izguba apetita

ZN pri gastritisu:

- post, ki traja 24-36ur, dajemo veliko tekočine
- majhni obroki hrane
- temeljito žvečenje hrane
- mirovanje
- po naročilu dr. Damo analgetike, izvajamo lokalno gretje in preprečujemo izgubo tekočine

ULKOSNA BOLEZEN

ULKUS je defekt sluznice, ki zajema vse plasti sluznice

EROZIJA je površinska razjeda

ZNAKI:

- bolečine
- problemi s prebavo

ZN ulkosna bolezen:

- mir je velikega pomena pri takem bolniku
- hospitalizacija ni potrebna
- bolnik lahko uživa vse kar mu ustreza, izogiba se mastne hrane

VNETJE SLEPIČA (APENDICITIS)

ZNAKI:

- začetna bolečina v okolici popka ali pod žličko, ki se kasneje premakne na spodnji desni del trebuha
- slabost, bruhanje
- temperatura nekoliko zvišana (rektalna za 15°C višja od aksilarne)

Zapleti:

- perforacija
- absces
- difuzni peritonitis

ZN po operaciji apendicitis:

- poskrbimo za zgodnje vstajanje
- nadomeščamo tekočino, z infuzijo nato damo čaj
- dajemo lahko hrano
- ko je rana zaceljena odstranimo šive

ZAPORA ČREVESJA (ILEUS) je zapora prehajanja črevesne vsebine zaradi mehanske ovire ali funkcionalne motnje peristaltike.

ZNAKI:

- zapora vetrov in blata
- meteorizem
- bolečina v trebuhu
- v začetku mehak trebuh, kasneje trd
- bruhanje, lahko bruha tudi blato
- pojav znakov šoka

ZN ileus:

- kontrola infuzije, sukcije
- po naročilu izvajamo čistilno klizmo
- kontrola vit. Znakov in merjenje diureze
- pomoč pri vseh ŽA
- pozorni smo na znake šoka

KILA (HERNIA) je izboklina trebušne mreže ali peritoneja skozi oslABLJENO trebušno steno

Oblike zdravljenja:

- nenasilna ročna repozicija
- nošnja trebušnega pasu
- reponiranje kile
- obstranitev dela črevesja

ZN hernia:

- skrbimo za razbremenitev trebušne Stene
- opozorimo naj se izogiba sunkovitim gibom
- pred vstajanjem namestimo trebušni pas
- preprečujemo zaprtje

VNETJE ŽOLČNIKA (CHOLECYSTITIS)

ZNAKI:

- povišana TT
- bolečina v predelu žolčnika, napet trebuh
- slabost,bruhanje

ZN vnetja žolčnika:

- mirovanje in pomoč pri ŽA glede na potrebe
- karenca hrane, nadomeščanje tekočine z infuzijo
- žolčna dieta
- skrbimo za redno defekacijo

CIROZA JETER (CIRRHOSIS HEPATIS) je kronična bolezen in pomeni nepopravljivo okvaro jeter

ZNAKI:

- utrujenost,slabo počutje
- pomanjkanje teka,bolnik hujša
- topa bolečina v predelu jeter
- krvavitev iz prebavil
- spremembe ožilja
- spremembe na koži
- ascites

ZN ciroza jeter:

- popolna abstinenca od alkohola
- dieta
- skrb za redno odvajanje
- mirovanje in sprostitev
- pomoč pri osebni higieni
- preprečevanje srbenja kože
- preprečevanje nastanka RZP, pljučnice
- nadzor vitalnih znakov, telesne teže in nastajanja edemov

VNETJE TREBUŠNE SLINAVKE (PANKREATITIS)

AKUTNI PANKREATITIS je hitro potekajoče vnetje, ki nastane zaradi različnih vzrokov.

ZNAKI:

- bolečina v epigastriju
- slabost in bruhanje
- dvig TT s tahikardijo
- meteorizem, pareza črevesja

ZN akutni pankreatitis:

- post (48ur), z infuzijo nadomeščamo tekočino (2-3l dnevno)
- kontrola sukcije, merimo sekret
- na predel trebušne slinavke polagamo ledene vrečke
- mirovanje

KRONIČNI PANKREATITIS poteka počasi, v zagonih, pojavljajo se obdobja močnejših bolečin

ZNAKI:

- slabo počutje, slabost, bruhanje
- slabo prenašanje hrane
- izguba telesne teže
- občutek napetosti, meteorizem, bolečine v epigastriju

ZN kronični pankreatitis:

- podpora pri ŽA
- dijetna prehrana
- duševna podpora
- navajanje k samopomoči in samooskrbi
- zmanjševanje bolečine

SLADKORNA BOLEZEN (DIABETES MELLITES)

ZNAKI:

- poliurija
- nikturija
- žeja, lakota
- utrujenost in zaspanost
- hujšanje
- srbenje spolovila
- nejasen vid

ZN sladkorna bolezen:

- poučimo ga o zdravi prehrani, telesni aktivnosti, samokontroli

ZNAKI hiperglikemije:

- zavest je rahlo zožena, lahko nastopi koma
- nekaj dni ima hudo žejo, poliurijo, bolečine v žlički, je utrujen, bruha, pospešeno diha, zadah po acetonu

ZNAKI hipoglikemije:

- znojenje, lakota, bledica, razdražljivost

SEČNI KAMNI so ena najpogostejših uroloških bolezni

ZNAKI:

- napad močne bolečine, ledvična kolika
- hematurija

-slabost,bruhanje, napet in občutljiv trebuh

-pogosto mokrenje

ZN sečni kamni:

-v času napadov dobiva spazmolitike in analgetike po naročilu dr.

-smo mu v psihično oporo in pomagamo pri ŽA

-poskrbimo da zaužije veliko tekočine (2-3l dnevno)

-opazujemo urin

-skrbimo da se veliko giba

GLOMERULONEFRITIS je vnetje ledvic, ki se dogaja v samem ledvičnem telescu.

ZNAKI:

-hematurija,proteinurija,oligurija

-hipertenzija,povišana sedimentacija eritrocitov

-obolenje se prične nenadno

ZN ledvičnih bolnikov:

-je zelo kompleksna

-usmerjeni smo v pomoč pri ŽA

-spremljanje in opazovanje mokrenja

-mirovanje bolnika v postelji, ustrezna lega

-skrbimo za pravilno imobilizacijo in razgibavanje sklepov

-pomagamo mu pri izbiri oblačil

-omejitev beljakovinske hrane,hrane z veliko kalija in fosfatov in kuhinjske soli

-včasih slabost, bruhanje, kolcanje

-kontroliramo in beležimo vitalne znake

-poskrbimo za bolnikovo varnost

ZN pri VNETNIH IN DEGENERATIVNIH OBOLENJIH SKLEPOV:

-osebna higiena, sklepe prijemamo z obema rokama in jih podpiramo spodaj in zgoraj, pazimo da so sklepi vedno v pravilni legi

-hrana naj vsebuje dovolj beljakovin,mineralov in vitaminov, pazimo da se bolnik nezredi

-skrbimo za urejeno prebavo

ZN BOLNIKA Z MAVCEM:

-opazujemo temperaturo in barvo kože na prizadeti okončini

-otekanje nog, rok in prstov prizadete okončine

-senzibiliteto

-motoriko

-bolečino

-bolečina zaradi RZP

-alergijo na mavec

-skrbimo za položaj okončine

ZN BOLNIKA Z ENSTENZIJO:

-preverjamo položaj okončine na opornici in smer vleka po vsakem negovalnem postopku

-negujemo vhodno in izhodno rano na steinmannovem žeblju ali žici in morebitne znake ventja

-opazujemo učinkovitost vleka, ki je odvisna od uteži

-pazimo da je sistemska ekstenzija čvrsto pritrjena na posteljo, da utež vedno prosto visi

-ob bolečini preverimo ali ni ta posledica nepravilnega položaja

-bolniku nudimo pomoč pri ŽA

-pomoč pri oblačenju in slačenju

-skrbimo za redno izločanje in odvajanje

-hrana naj ima dovolj beljakovin, minerala in železa

-preprečujemo RZP

- preventiva zastojne pljučnice

OBOLENJE HRBTENICE

-ena najpogostejših obolenj je hernia diskusa

ZNAKI:

-zdrs želatinastega jedra ploščice povzroči močne bolečine

-motnje senzibilnosti in motorike

ZN obolenje hrbtenice:

- poskrbimo za mirovanje
- lajšamo bolečine (analgetiki po naročilu dr.)
- ravno ležišče

MOŽGANSKA KAP - ICV

ZNAKI:

- so odvisni od lokalizacije in obsega prizadetosti možganov
- motnje zavesti
- motnje gibanja, ohromitve
- slabša sposobnost koncentracije
- velikokrat inkontinenca

ZN pri icv:

- položaj menjavamo na dve do tri ure, pri rizičnih pa vsako uro
- nega telesa je namenjena tudi vspodbujanju in zaznavanju prizadete polovice
- izberemo grobo umivalno vrečko in brisačo, umivamo s pritiskom
- vspodbujamo ga k samooskrbi
- ustno nego izvaja bolnik sam ali pa mu zdravstveni delavec po vsakem obroku umije zobe
- nazogastrična sonda,ko se vrne občutek požiranja per os, obroke serviramo sede, redukcijska dieta
- pri odvajanju nudimo oporo, z vajami mehurja je potrebno začeti zgodaj, učimo ga hoje na wc in vadimo samostojno slačenje
- afazija bolnika zelo prizadene pogosto nerazume vprašanja ali pa ne more odgovoriti nanj
- pri rehabilitaciji mu ponudimo pomoč, ki ga motivira in naravna k samopomoči

MULTIPLA SKLEROZA je obolenje centralnega živčnega sistema, ki se kaže z motnjami po telesu.

ZNAKI:

- gibalne motnje
- motnje koordinacije
- nerazločen, neartikuliran govor
- motnje v delovanju mehurja
- motnje v vidnem polju
- psihične motnje

ZN multipla skleroza:

- bolnik potrebuje skrbno ZN in veliko psihične opore
- nujen je individualen pristop
- pomagamo mu pri vseh ŽA
- preprečujemo RZP in zastojno pljučnico
- pri negotovi hoji mu pomagamo s pripomočki za hojo
- poskrbimo za redno odvajanje blata
- hude nevrološke bolečine lajšamo z zdravili po naročilu dr.